

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרִשְׁת קְדָשִׁים

כט' ניסן תשפ"ב

הפטרה: ויהי דבר ה' אלי

יציאת השבת ר"ת 20:42

לא אומרים צדקתך – פרקי אמות א'
מברכים חודש אייר שיחול ביום ראשון ועני

המולד בליל ראשון 5:20, 1 חלקים

יום רביעי – יום הדין, יום המשיח – יום העצמאות (מוקדם)

ארבעה עשר יום לעומר

גיליון 665

יציאת השבת:

20:02

ירושלים: 19:58

כניסת השבת:

18:50

ירושלים: 18:42

קְדָשָׁה אֲנִי מְבַקֵּשׁ

הרב מ"צ נדבית זצ"ל

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

בפרשה אנו קוראים על כך שהקב"ה הבדיל אותנו מכל העמים. הוא לא רוצה שנחיה כמו כולם, ולכן בחר בנו, ונתן לנו מצוות ומעשים טובים בכדי שנהיה קדושים! קדוש המשמעות שלו זה מובדל. כשאדם אומר לארוסתו בחתונתו: "הרי את מקודשת לי", הוא בעצם אומר לה שמרגע זה היא שייכת אך ורק אליו, ומובדלת מכל העולם. כך הקב"ה קידש אותנו, והבדיל אותנו מכל העולם. במהלך ההיסטוריה, למרות שעם ישראל היה בגלות בין הגויים, הוא נלחם ושומר על עצמו, ונסה ככל האפשר שלא להדמות לגוי. לכאורה זה נראה מאוד קשה, כי הרי אדם לא אוהב להרגיש שונה מכולם, אלא אוהב להתמוזג ולהתערב עם הסובבים אותו. אך התורה ציוותה: "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת מִשְׁמַרְתִּי", על חכמי כל דור דור, לחוקק גדרים וסייגים בכדי למנוע התבוללות והידמות לגויים, וזאת בכדי שעם ישראל ימשיך להיות יהודי כאבותיו.

בגלות היה קשה לקיים את היהדות בפרהסיא, ובנוסף הגויים תמיד ניסו להגביל את היהודים, הן בהתפתחות הכלכלית, והן בחקיקת חוקים נגד לימוד התורה, השחיטה, ברית המילה, או כל סממן יהודי. אך היהודים תמיד זכרו שיש להם שליחות בהיסטוריה, אסור להם להיות כמו הגויים ח"ו, במיוחד לאחר שבורא העולם פונה לעם ישראל ואומר להם: "בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם", אתם מיוחדים, אתם לא כמו כולם! ואבותינו ידעו זאת, והיו מוכנים למסור את נפשם, ובלבד שיישארו יהודים טהורים, בניו של הקב"ה.

לשמחתנו אנו כיום נמצאים בארץ ישראל, ועל פי כל הסימנים שנתנו לנו הנביאים אנו קרובים מאוד לשעת הגאולה. אך לצערנו עדיין אותה התמודדות לא פשוטה נמצאת לפנינו... למרות השפע התורני הגדול, בתי המדרש ושיעורי התורה, ניתן להתבונן בצער אל הרחוב ולחוש את כי ישנה ההתדרדרות מוסרית, אלימות, חוסר כבוד, וזלזול בערכי המוסר והצניעות. ולכן ישנה חובה גדולה על ההורים ועל המחנכים לפעול בכל דרך לאור הציווי "קדושים תהיו כי קדוש אני", נחנך את ילדנו ליהדות לערכים של מוסר ונתינה אהבת התורה העם והארץ. שנזכה אמן!

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

בדרך אבות

מנהג ישראל ללמוד מסכת אבות בשבתות שבין חג הפסח ועד חג השבועות, ויש נוהגים לומר פרקי אבות בכל שבתות הקיץ. הלימוד מהווה הכנה לקבלת התורה בבחינת 'דרך ארץ קדמה לתורה'.

אבות העולם

מסכת אבות נתייחדה מכל המסכתות האחרות שבששת סדרי משנה. בעוד שהמשניות האחרות עוסקות בהלכה, מסכת זו עוסקת בדברי מוסר, דרך ארץ ומידות טובות, שנאמרו ע"י רבותינו הגדולים הנקראים "אבות העולם". ומכאן שם מסכת זו "אבות".

וכן כתב רש"י (בסיום פירושו למסכתנו): "ונקראו אלה 'פרקי אבות', מפני שנסדרו הנה דברי 'אבות הראשונים', שקבלו את התורה זה מזה, כגון: משה ויהושע והזקנים זה מזה עד אנשי כנסת הגדולה, ושמאי והלל, רבן יוחנן בן זכאי ותלמידיו: "להודיענו איך היו מעשיהם נכונים, והיו מזהירים לאנשי דורם ומודריכים אותם בדרך ישרה, כמו-כן ראוי לכל חכם להזהיר את בני דורו ולהודיעם דרך ישרה".

הטעם ללימוד אבות בימים אלו, כיוון שימי הקיץ הם ימים בהם הטבע מקיץ מתרדמת החורף וגם יצרי של האדם מתעוררים וכדי לרסנם למידה הנכונה נצטוו לקרוא ולשנן פרקי אבות, המכילים דברי מוסר המעוררים ליראת שמים וליראת חטא.

טעם נוסף לקריאת שם המסכת 'אבות'. שהדברים המובאים במסכת זו הם **אבות ועיקרים** לכל חכמה ומצווה ולכל מעלה ומידה, וכדרך שאמרו (אבות ג, ט) "כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו - חכמתו מתקיימת וכל שחכמתו קודמת ליראת חטאו אין חכמתו מתקיימת". וכן אמרו (בבא קמא ל, א): "האי מאן דבעי למהווי חסידא לקיים מלי דאבות" - הרוצה להיות חסיד, יקיים את הכתוב במסכת אבות.

דרך ארץ קדמה לתורה

נוהגים לומר פרקי אבות בשבתות שבין חג הפסח ועד חג השבועות, ויש נוהגים לומר פרקי אבות בכל שבתות הקיץ. מנהג זה קדום עוד מימי הגאונים ונזכר כבר בסדור רב עמרם (בשם שר שלום גאון). גם בהלכה הוא מובא בטור אורח חיים (סימן רצב), וברמ"א מוזכר המנהג לומר פרקי אבות בשבתות הקיץ בשעת המנחה.

הנוהגים לומר פרקי אבות בין פסח לעצרת נותנים טעם לדבריהם, כי מסכת זו היא הכנה לקבלת התורה בחג השבועות. וכמו שאמרו: דרך ארץ קדמה לתורה. ומטעם זה נוסף פרק ו' על חמשת פרקי מסכת אבות המקוריים, (אף על פי שהוא ברייתא).

פרק זה נקרא **קניין תורה**, כיוון שהוא עוסק בדרך קניית התורה ובמעלתה ואין זמן מתאים יותר לקרוא מאשר קודם חג השבועות - חג מתן תורה. לנוהגים לומר פרקי אבות כל שבתות הקיץ, הטעם הוא, כיוון שימי הקיץ הם ימים בהם הטבע מקיץ מתרדמת החורף וגם יצרי של האדם מתעוררים וכדי לרסנם למידה הנכונה נצטוו לקרוא ולשנן פרקי אבות, המכילים דברי מוסר המעוררים ליראת שמים וליראת חטא.

תורה מסיני

מֹשֶׁה קָבַל תּוֹרָה מִסִּינִי, וּמִסְכָּרָה לִיהוֹשֻׁעַ, וִיהוֹשֻׁעַ לְזִקְנִים, וְזִקְנִים לְנָבִיאִים, וְנָבִיאִים מִסְכָּרָה לְאַנְשֵׁי כְנֶסֶת הַגְּדוּלָּה. הֵם אָמְרוּ שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים, הָיוּ מִתְנַגְּגִים בְּדִין, וְהַעֲמִידוּ תִלְמִידִים הֶרְבֵּה, וַעֲשׂוּ סִיג לַתּוֹרָה:

המשנה הראשונה של מסכת אבות פותחת בהשתלשלות התורה מעת קבלתה על ידי משה רבנו ועד ימי אנשי הכנסת הגדולה, סמוך לימי הקמת הבית השני. יתר המשניות במסכת עוסקות בזמן שבין אנשי כנסת הגדולה לזמנו של רבי יהודה הנשיא. בחלק זה בנוסף לפירוט שמות מעבירי התורה, מביאה המשנה מאמר עיקרי מתורתו והשקפת עולמו של כל חכם.

מה כוללת בתוכה המילה תורה? בתלמוד (ברכות ד, א) מובא: "אמר רבי לוי בר חמא אמר רבי שמעון בן לקיש: מאי דכתיב ואתנה לך את לוחות האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם? לוחות - אלו עשרת הדברות, תורה - זה מקרא, והמצוה - זו משנה, אשר כתבתי - אלו נביאים וכתובים, להורותם - זה גמרא. מלמד שכולם נתנו למשה מסיני".

התורה שהיא מלשון ציווי והוראה כוללת בתוכה גם דברי מוסר ודרך ארץ ובלשון חכמנו "אורחות חיים". גם אלו הועברו למשה מסיני ולפיכך פתחה המשנה ב"משה קבל תורה מסיני", להורות, שבניגוד לאומות אחרות אשר חכמיהם קבעו להם את דרכי המוסר, לנו ניתנו אלה ע"י בורא העולם והם בבחינת מוסר אלוקי.

במשנה הראשונה של המסכת בולט מאוד סדר השתלשלות התורה. המעיין ימצא כי אף המשכם של המשניות בפרק זה מסודר ע"פ סדר זמנם של החכמים, וכך הסביר הרמב"ם בהקדמתו למסכת אבות: "למה כתב רבי את מסכת אבות? להודיע לנו שהקבלה איש מפי איש אמת".

עוד אמרו (ירושלמי שבת פ"ט ה"א): "כל תורה שאין לה בית אב אינה תורה". ובמקום אחר מציאנו (שם פ"א ה"ב): "אם יכול אתה לשלשל השמועה עד משה שלשה". וכך נהגו חכמנו למעשה, וכמובא במשנה (מסכת פאה פ"ב מ"ו):

"מעשה שזרע רבי שמעון איש המצפה לפני רבן גמליאל ועלו ללשכת הגזית ושאלו אמר נחום הלבלר מקובל אני מרבי מיאשא שקבל מאבא שקבל מן הזוגות שקבלו מן הנביאים הלכה למשה מסיני בזרע את שדהו שני מיני חטין אם עשאן גורן אחת נותן פאה אחת שתי גרנות נותן שתי פאות".

וכן מובא בברכות נה, ב: "אמר רב ביזנא בר זבדא, אמר רבי עקיבא, אמר רבי פנדא, אמר רבי נחום, אמר רבי בירי, משום זקן אחד ומנו? רבי בנאה".

כל אותם החכמים, השנויים כאן לא הוסיפו כלום על הכתוב, אלא היו הצינור להעברת השמועה, וכולם נכתבו מתוך ראית החשיבות שבהעברת השמועה מסיני.

כל המשניות המובאות במסכת מקורם במשה רבנו המקבל מפי הגבורה, ולנו לא נותר אלא ללמוד את המשניות הללו ולישמם הלכה למעשה.

הלכות ספירת העומר

א. בליל שני של פסח, מתחילין לספור ספירת העומר. וסופרין מעומד. המצוה היא לספור תכף בתחילת הלילה אחר צאת הכוכבים, ובדיעבד זמנה כל הלילה. יש נוהגים לספור אחרי קדיש תתקבל של תפילת ערבית ויש נוהגים לספור אחרי 'ברכו'. אלא אם כן הזמן מוקדם, דוחים הספירה לאחר עלינו לשבח:

ב. מי ששכח כל הלילה ולא ספר, יספור ביום בלא ברכה, ובלילות שאחר כך יספור בברכה (ועדיף שימנה עם הציבור, שאז יצא ידי חובתו בשמיעת הברכה מפי הרב, כדי לצאת לדעת כל הפוסקים). ואם שכח גם כל היום, יספור אחר־כך בכל הלילות בלא ברכה. ואם נסתפק אם ספר בלילה או לא, אף־על־פי שלא ספר ביום שלאחריו, מכל־מקום בשאר הלילות יכול לספור בברכה:

ג. השואל מחבירו בין השמשות או אחר־כך כמה מונים היום, יאמר לו, אתמול היה כך וכך. שאם יאמר לו היום כך וכך, אינו רשאי לברך אחר־כך על הספירה:

ד. לכתחילה קודם שיברך, צריך לידע על מה הוא מברך, דהיינו שידע כמה ימים הוא בספירה. ובדיעבד אם לא ידע ופתח וברך על דעת שיספור כמו שישמע מחברו, יצא:

ה. בימי הספירה מתו תלמידי רבי עקיבא בשלושים ושלושה יום. ולכן נוהגין בימים אלו קצת אבלות, שאין נושאים נשים ואין מסתפרים. ויש חילוקי מנהגים במספר שלושים ושלושה ימים אלו. יש מקומות נוהגים שמחשבים אותם מיום ראשון של הספירה, ולכן אסורים עד ל"ג בעומר. אך כשחל ראש חודש אייר בשבת, דיש בו שתי קדושות, קדושת שבת וקדושת ראש חודש, אז מתירים לישא וכן להסתפר בערב שבת. וביום ל"ג בעומר, וכן משם ואילך, מתירים, מפני שביום ל"ג בעומר פסקו מלמות, ולכן מרבים בו קצת שמחה, ואין אומרים בו תחנון. ואף שגם בו ביום מתו קצת, מקצת היום ככולו. אך כשחל ל"ג בעומר ביום ראשון, מסתפרין בערב שבת שלפניו לכבוד השבת. יש הנוהגים על פי האר"י שאינם מסתפרים בכל הימים בין פסח לעצרת.

ו. הסנדק (הוא התופס את התינוק בשעת מילה), והמוהל ואבי הבן, מותרים להסתפר ביום שלפני המילה סמוך לערב, קודם הליכה לבית הכנסת. מותר לעשות שידוכין אפילו בסעודה בכל הימים, אך ריקודים ומחולות אסורים.

ז. נוהגין לקרוא פרקי אבות בשבתות שבין פסח לעצרת.

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לרפאת: אברהם ציטרון. שרה בת שמחה. ציפורה ודושע לוי. ביבה אלימלך. ישי הלוי. עזר בן עישא. תקוה בת עזיזה. אלגרה בת גאן. אסתר בת זרבה. מול בת ענלה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולמנה. רחאל בן אביעל. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. עזר בת רחל. מיטל מוריה אדרי. יוסף בן מיכל. יצחק דרעי הי"ו. **להחיות נעדי צה"ל ושבייו ובהם:** אורון שאול, הדר גולדן, גיא חבר, רון ארד, יהודה כץ, צבי פלדמן. **לעילוי נשמת:** הגר"י יוסף זצוק"ל. הגר"מ אליהו זצוק"ל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. רבי יצחק שושן זצ"ל. רבי יעקב שושן. יונה יונה. סופר מנחם. יעקב בנציון. מקסים חיים דרעי. הרב אברהם צוקרמן. נדיר נחום. ישראל אברהם נתן. שלמה בן מרים. יצחק ועמרם אטיאס. אורון מועלם. אליהו טויטו. דוד גרוסברג. מירי פולק. עמוס דמרי. ריי שלמה. סימנטוב משה יהודה. יצחק זקן בן סוליקה. נעים משה. אורין מורדי. יצחק ושמחה אילוז. נסים וסליקה שושן. נדירה שמעון. יפה גורי. יונה קלון. לאה ציטרון. לוי שבת. חנה יצחקי. אסתר חרדי. אסתר בת תורא. אליזה בת פריחה. מרים קדושים. תירצה זיגרון. אסתר וענבר נחום. דן ונועה זורע. דניאל אלמליח. מנחם הלוי. יצחק ולאח אסתר. אליהו אדרי. עזיזה עמוס. רות יעקב. דוד רחל לוי. יונה שרעבי. מרים יהודה. שמואל למברט. נעמה בת מגוודה. עליזה מועלם. עליזה סך. שרה אליאל. שמעון בן רחל. אברהם אדרי. יוסף אלקובי. מיכאל ועקמן. דסביה ששפוטש. עישה דודן. בריה סופן. כמיהה דדי. כמיהה סך. אליס טובל. מרים בת רחל. נאה סך. אילה שחר ז"ל. **ולע"נ הנספים בשואה ובהם:** אלכסנדר שגדור, שושנה רוזה, רפאל פרייז, וציציליה צילה לבית מושפחת ציטרון הי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה